

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 726/2014-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 26. februára 2015 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátom Mgr. Tomášom Adamcom, Advokátska kancelária, Levočská 3, Spišská Nová Ves, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 95/02 a takto

r o z h o d o l :

Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 95/02 p o r u š i l základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

[REDAKČNÝ ZNAČENIE] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 424,16 € (slovom štyristodvadsaťštyri eur a šesťnásť centov), ktorú je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť na účet jej advokáta Mgr. Tomáša Adamca, Advokátska kancelária, Levočská 3, Spišská Nová Ves, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 726/2014-11 z 28. októbra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 95/02 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že: *„Na Okresnom súde Bratislava II(...) prebieha pod spisovou značkou 18C/95/2002 konanie o návrhu(...) na vydanie dedičstva, na základe žalobného návrhu zo dňa 10. apríla 2002.*

(...) napriek skutočnosti, že predmetom konania nie je právne zložitá vec, ktorá by si vyžadovala osobitný zreteľ pri jej prejednávaní a rozhodovaní, predmetné súdne konanie nie je do dnešného dňa právoplatne skončené. (...)

Nečinnosť Okresného súdu Bratislava II(...) je absolútnym porušením vyššie citovaného zákonného ustanovenia, porušením vyššie citovaného ústavného práva a porušením práva, garantovaného citovaným Dohovorom. (...)

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti ďalej uviedla, že *„skutočnosť, že súd prvého stupňa doteraz právoplatne nerozhodol“*, pociťuje ako dlhoročný a pretrvávajúci stav právnej neistoty.

„Pokiaľ ide o správanie“ samotnej sťažovateľky v predmetnom konaní, právny zástupca sťažovateľky zastáva názor, že na strane sťažovateľky „nie sú žiadne také skutočnosti, ktoré by akýmkoľvek spôsobom prispeli k doterajšej celkovej dĺžke trvania konania, a má za to, že táto sťažnosť je v celom rozsahu opodstatnená a dôvodná“.

„Priznania primeraného finančného zadosťučinenia sa“ sťažovateľka domáha z toho dôvodu, že v tomto konkrétnom prípade nepovažuje „len deklarovanie porušenia práva na spravodlivý proces bez prieťahov, za dostatočné.“

Právny zástupca sťažovateľov má za to, že vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je zrejmé, že Okresný súd Bratislava II v Bratislave v napadnutom konaní nepostupoval v súlade s účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov(...)

1.2 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo(...) [REDAKOVANÉ] (...) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, zaručené v Článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, zaručené v Článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd, postupom Okresného súdu Bratislava II(...) v konaní vedenom pod spisovou značkou 18C/95/2002, porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II v Bratislave v konaní vedenom pod spisovou značkou 18C/95/2002, prikazuje konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

3. (...) [REDAKOVANÉ] (...) priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 11.000,- € /slovom: jedenásttisíc eur/(...), ktoré je Okresný súd Bratislava II(...) povinný vyplatiť(...) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, a to na účet právneho zástupcu(...)

4. *Okresný súd Bratislava II(...) je povinný uhradiť(...)trovy právneho zastúpenia, a to v lehote do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu(...)*“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, prípisom č. Spr. 2167/2014 z 31. decembra 2014 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 29. januára 2015.

2.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Po oboznámení sa s obsahom sťažnosti a súdneho spisu uvádzam, že vo veci sa koná t. č. bez prieťahov, dňa 28.06.2013 bol vyhlásený rozsudok.

Dĺžka konania bola ovplyvnená skutkovou náročnosťou veci, ale i inými okolnosťami, ako je napríklad zmena v osobe zákonného sudcu z dôvodu odchodu sudcu na Krajský súd v Bratislave (apríl 2003).

Podaným návrhom sa pôvodní navrhovatelia domáhali vydania finančných prostriedkov titulom dedičstva. V priebehu konania navrhovatelia menili petit návrhu, zmena pripustená nebola, následne boli navrhovatelia vyzvaní zo strany súdu na upresnenie návrhu, pričom navrhovatelia napriek procesnému uzneseniu súdu návrh upresnili až na základe opätovnej výzvy po uplynutí viac ako 2,5 roka, čím výrazne taktiež prispeli k celkovej dĺžke konania.

Navrhovateľ v II. rade v priebehu konania zomrel a súd pokračoval v konaní s dedičmi.

V rámci dokazovania súd vykonával viaceré procesných úkonov, dopytov ako i výsluchy svedkov.

Oznamujem Vám, že súhlasím s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. (...)“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujal toto stanovisko:

„Ako právny zástupca sťažovateľky, pani [REDACTED] (...), oznamujem týmto súdu, že sťažovateľka trvá na tom, aby sa v predmetnej veci konalo ústne pojednávanie.

Zároveň k Vyjadreniu Okresného súdu Bratislava II zo dňa 31.12.2014 sťažovateľka uvádza, že potom, čo sa samotná sťažovateľka oboznámila s prehľadom procesných úkonov vo veci 18C/95/2002, ktorý tvorí prílohu citovaného vyjadrenia, tento prehľad neobsahuje všetky procesné úkony zo strany súdu.

Sťažovateľka trvá na ústnom pojednávaní aj z toho dôvodu, že dňa 26.04.2013 a dňa 31.01.2014 došlo v prípade sťažovateľky k porušeniu domovej slobody a v tejto súvislosti aj k odcudzeniu časti dôležitých listín a dokumentov, na kompletizácii ktorých toho času sťažovateľka pracuje.

K tvrdeniu Okresného súdu Bratislava II, že vo veci sa koná toho času bez prietahov, sťažovateľka uvádza, že bolo preukázané, že odporkyňa sa vo veci 18C/95/2002 dopustila, trestného činu krádeže veľkého rozsahu, a to tým, že po smrti poručiteľa zneužila dispozičné oprávnenie k bankovému účtu a vybrala z tohto účtu všetky finančné prostriedky, pričom táto odporkyňa dlhodobo zavádzala súd klamstvami, že z účtu vybrala iba to, čo tam vložila.

Aj napriek tomu, že sa podarilo preukázať, za súčinnosti banky, že nie je pravdou tvrdenie odporkyne a že sa teda preukázalo, že táto odporkyňa žiadne finančné prostriedky na účet nevložila, súd takmer 7 rokov vo veci nekonal.

Poukazujem na to, že prvé rozhodnutie vo veci samej bolo sťažovateľke doručené až po podaní ústavnej sťažnosti, ktorá bola v tejto veci Ústavnému súdu doručená dňa 29.07.2013.

Ďalej poukazujem na to, že sťažovateľka reagovala na všetky podania a podnety Okresného súdu Bratislava II v zákonných a súdom určených lehotách, a preto nie je pravdou konštatovanie súdu, že sťažovateľka upresnila svoj návrh až na základe opätovnej výzvy po uplynutí viac ako 2,5 roka.

Tak, ako je to už vyššie uvedené, sťažovateľka sa chce po skompletizovaní spisového materiálu ústne vyjadriť na pojednávaní, aby tak mohla ústne reagovať na predmetný prehľad procesných úkonov, ako aj upozorniť tunajší úd na iné závažné okolnosti, súvisiace s prejednávanou vecou.“

3. Ústavný súd nariadil v danej veci verejné ústne pojednávanie, pretože sťažovateľka na vykonaní ústneho pojednávania trvala, bola toho názoru, že od tohto pojednávania možno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Dňa 26. februára 2015 sa uskutočnilo vo veci verejné pojednávanie, na ktorom sťažovateľka zotrvala na podanej sťažnosti.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 18 C 95/02:

Dňa 24. apríla 2002 podala na okresnom súde sťažovateľka ako navrhovateľka 1, [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „navrhovateľ 2) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľka 3, spolu ďalej aj „navrhovatelia“) proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporkyňa) žalobný návrh na vydanie dedičstva podľa § 485 Občianskeho zákonníka. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 18 C 95/02.

Dňa 26. apríla 2002 súd vyzval navrhovateľov, aby uhradili súdny poplatok za návrh.

Dňa 15. mája 2002 navrhovatelia zaplatili súdny poplatok za podaný návrh.

Dňa 21. mája 2002 okresný súd vyzval odporkyňu, aby sa vyjadrila k návrhu.

Dňa 3. júla 2002 sa odporkyňa písomne vyjadrila k návrhu. V rovnaký deň bolo toto vyjadrenie zaslané zástupcovi navrhovateľov na zaujatie stanoviska.

Dňa 9. augusta 2002 navrhovatelia zaujali písomné stanovisko k písomnému vyjadreniu odporkyne.

Dňa 12. augusta 2002 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 4. november 2002.

Dňa 30. septembra 2002 bol nariadený termín pojednávania zrušený „z dôvodu služobnej cesty sudcu“.

Dňa 26. júna 2003, 17. decembra 2003, 26. apríla 2004 a 3. júla 2004 sa právny zástupca navrhovateľov písomne informoval na súde o stave konania, požiadal okresný súd „o vytýčenie termínu pojednávania v tejto veci už aj vzhľadom k pokročilému veku zúčastnených strán“.

Dňa 22. októbra 2004 okresný súd (podľa § 372k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) oznámil účastníkom konania, že „predpokladaný termín pojednávania sa uskutoční v I. štvrtroku r. 2005“.

Dňa 6. septembra 2005 navrhovateľ 2 podal sťažnosť na zbytočné prieťahy v konaní.

Dňa 19. septembra 2005 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 2. november 2005.

Dňa 2. novembra 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 16. január 2006 s tým, že opätovne bude predvolaná odporkyňa, ktorá sa nedostavila na pojednávanie, pričom svoju neúčasť neospravedlnila, z tohto dôvodu jej bola uznesením č. k. 18 C 95/02-62 uložená poriadková pokuta.

Dňa 29. novembra 2005 odporkyňa písomne navrhla vypočuť svedkov. V rovnaký deň uhradila poriadkovú pokutu.

Dňa 9. januára 2006 odporkyňa podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o uložení poriadkovej pokuty č. k. 18 C 95/02-62.

Dňa 16. januára 2006 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito „s tým, že spis bude predložený na Krajský súd v Bratislave“.

Dňa 24. januára 2006 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní odporkyne proti uzneseniu č. k. 18 C 95/02-62.

Dňa 31. júla 2006 krajský súd uznesením č. k. 6 Co 40/06-77 napadnuté uznesenie o uložení poriadkovej pokute odporkyni zrušil.

Dňa 10. októbra 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 19. októbra 2006 okresný súd uvedené uznesenie zaslal odporkyni.

Dňa 24. októbra 2006 súd vykonal dopyty na Československú obchodnú banku a. s. (ďalej len „obchodná banka“), a Daňový úrad Bratislava II (ďalej len „daňový úrad“) na účely doplnenia dokazovania.

Dňa 10. novembra 2006 obchodná banka reagovala na prípis súdu.

Dňa 21. novembra 2006 daňový úrad odpovedal na prípis súdu.

Dňa 15. novembra 2007 navrhovateľ 2 požiadal súd o nariadenie pojednávania.

Dňa 21. novembra 2007 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 21. január 2008.

Dňa 14. decembra 2007 okresný súd uznesením č. k. 18 C 95/02-106 vrátil odporkyni zaplatenú poriadkovú pokutu.

Dňa 21. januára 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely predloženia vyjadrenia navrhovateľov k navrhovanej dohode odporkyne a s tým, že budú opätovne vykonané dopyty týkajúce sa devízových účtov.

Dňa 31. januára 2008 navrhovatelia podali návrh na zmenu petitu svojho pôvodného návrhu.

Dňa 6. júna 2008 okresný súd uznesením č. k. 18 C 95/02-125 nepripustil rozšírenie petitu návrhu.

Dňa 6. júna 2008 zástupca navrhovateľov reagoval na nepripustenie rozšírenia petitu návrhu.

Dňa 4. júla 2008 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 12. september 2008. V rovnaký deň vykonal súd opakovaný dopyt na obchodnú banku.

Dňa 28. júla 2008 obchodná banka reagovala na prípis súdu.

Dňa 7. augusta 2008 daňový úrad vrátil okresnému súdu uznesenie č. k. 18 C 95/02-106, keďže vrátenie poriadkovej pokuty „*nepatrí do kompetencie vybavenia daňového úradu*“.

Dňa 12. septembra 2008 bolo pojednávanie odročené na 26. november 2008 „*z dôvodu neúčasti odporkyne a jej zástupcu*“.

Dňa 26. novembra 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito „*s tým, že v lehote 1 mesiaca navrhovatelia v I. a III. rade zašlú súdu upresnenia návrhu v tejto veci, čoho sa vlastne za seba ako osoby, ktoré žalujú v spore domáhajú voči odporkyni*“.

Dňa 29. decembra 2008 navrhovateľka 3 reagovala na uvedenú výzvu súdu.

Dňa 15. novembra 2010 zástupca sťažovateľky oznámil súdu, že „*zo zdravotných dôvodov som sa odmlčal*“, pričom žiadal od súdu „*vynesenie rozsudku podľa návrhu na rozsudok, ktorý je uvedený v žalobe, ktorá bola podaná na OS Bratislava II dňa 25.4.2002*“.

Dňa 21. júla 2011 súd vyzval pod hrozbou poriadkovej pokuty sťažovateľku na „*upresnenie petitu návrhu v zmysle procesného uznesenia zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 26.11.2008*“.

Dňa 22. augusta 2011 sťažovateľka oznámila okresnému súdu, že „*upresnenie petitu návrhu(...) bude možné až po vybavení trestného oznámenia zo dňa 09.06.2011*“.

Dňa 5. septembra 2011 na základe pokynu sudcu bol spis daný na lehotu na dva mesiace.

Dňa 15. februára 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 28. marec 2012.

Dňa 28. marca 2012 bolo pojednávanie odročené na 16. máj 2012 pre ospravedlненú neúčast účastníkov konania.

Dňa 10. mája 2012 bol nariadený termín pojednávania zrušený „*z dôvodu PN zákonného sudcu*“. Nový termín pojednávania bol určený na 20. jún 2012.

Dňa 19. júna 2012 bolo účastníkom konania súdom oznámené, že pojednávanie určené na 20. jún 2012 sa nebude konať „*z dôvodu PN zákonného sudcu*“.

Dňa 8. augusta 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 29. október 2012.

Dňa 30. augusta 2012 súd zmenil nariadený termín pojednávania na 7. november 2012 z dôvodu oznámenia zástupcov účastníkov o prekážkach s dostavením sa na pojednávanie 29. októbra 2012.

Dňa 7. novembra 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 17. december 2012 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 30. novembra 2012 okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania z dôvodu úmrtia navrhovateľa 2 – [REDACTED].

Dňa 29. januára 2013 sťažovateľka predložila súdu osvedčenie o dedičstve po jej manželovi [REDACTED] sp. zn. 1 D 742/2012.

Dňa 15. februára 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 22. apríl 2013.

Dňa 22. apríla 2013 bolo pojednávanie pre ospravedlненú neúčast sťažovateľky odročené na 7. jún 2013 s tým, že súd predvolá dedičov po poručiteľovi [REDACTED], s ktorými bude konať ako s účastníkmi konania.

Dňa 7. júna 2013 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. jún 2013 na účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 28. júna 2013 bol vo veci vyhlásený rozsudok č. k. 18 C 95/02-271, ktorým bolo návrhu sčasti vyhovené.

Dňa 15. júla 2013 odporkyňa podala odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 13. augusta 2013 sťažovateľka podala odvolanie proti uvedenému rozsudku.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 95/02 o vydanie dedičstva došlo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní po skutkovej stránke nebolo zložité, pretože skutkové posúdenie veci si nevyžadovalo úzko odborné poznatky, napr. nariadenie znaleckého dokazovania. Rovnako ani počet účastníkov konania „nekomplikoval“ skutkové posúdenie veci. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil pomerne významnú okolnosť, ktorá musí byť

zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom. Dĺžka napadnutého konania bola totiž vyvolaná aj správaním sťažovateľky, ktorej možno vyčítať (resp. jej zástupcovi), že na výzvu okresného súdu z 26. novembra 2008 jej zástupca reagoval až 15. novembra 2010, teda až po uplynutí dvoch rokov. Na uvedené nesúčinnosťné správanie sťažovateľky (jej zástupcu) ústavný súd nemohol neprihliadať pri určení primeraného finančného zadosťučinenia.

Je tiež pravdou, že sťažovateľka počas napadnutého konania požiadala o zmenu svojho pôvodného žalobného návrhu (o spresnenie *petitu*), avšak využitie možností daných navrhovateľom procesnými predpismi (napr. podľa Občianskeho súdneho poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie svojho práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy (napr. I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a predovšetkým poukazuje na to, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho rozhodnutia súdu prvého stupňa trvá tak dlho, ako to bolo v danej veci, teda viac ako 11 rokov (hoci spis bol 9 mesiacov v tom období aj na krajskom súde), možno už len na základe posúdenia tohto neprimeraného obdobia považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03).

Okrem uvedeného možno konštatovať, že okresný súd bol v predmetnej veci opakovane nečinný v období od 30. septembra 2002 do 19. mája 2005 (tri roky), od 21. novembra 2006 do 21. novembra 2007 (jeden rok), od 31. januára 2008 do 6. júna 2008 (päť mesiacov) a od 15. novembra 2010 do 21. júla 2011 (osem mesiacov). Okresný súd teda počas minimálne piatich rokov vo veci nevykonával prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v danej veci nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania

účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Obranu predsedníčky súdu, podľa ktorej dĺžka konania bola ovplyvnená aj „*inými okolnosťami, ako je napríklad zmena v osobe zákonného sudcu z dôvodu odchodu sudcu na Krajský súd v Bratislave (apríl 2003)*“, nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu nevyplýva prijatie účinných opatrení. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 28. júna 2013 bol vo veci vyhlásený rozsudok č. k. 18 C 95/02-271, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie vo výške 11 000 €, pričom takto uplatnený nárok odôvodňuje najmä tým, že „*skutočnosť, že súd prvého stupňa doteraz právoplatne nerozhodol*“, pociťuje ako dlhoročný a pretrvávajúci stav právnej neistoty.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, vzhľadom aj na jej nesúčinnosť s okresným súdom po dobu najmenej dvoch rokov považuje za primerané vo výške 4 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti z 22. júla 2013 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 29. januára 2015). Za dva úkony vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume dvakrát po 130,16 € a režijný paušál dvakrát po 7,81 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2015 prislúcha odmena v sume 139,83 € spolu

s režijným paušálom 8,39 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove sumu 424,16 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2015